

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การพัฒนาชนบทเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งของรัฐบาลทุกยุคทุกสมัยทั้งนี้ เพื่อจะมุ่งขจัดปัญหาต่าง ๆ ของชนบท (กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2528 : 1) จากการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา ชี้ให้เห็นว่าผลประโยชน์จากการพัฒนาส่วนใหญ่ตกอยู่กับประชาชนในเขตเมืองซึ่งมีอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม ขณะที่ชาวชนบทที่มีอาชีพในภาคเกษตรกรรมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาค่อนข้างน้อย (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2525 : 338-339) จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศที่อาศัยอยู่ในชนบทประสบปัญหาที่สำคัญ 3 ประการ คือ ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการศึกษา และปัญหาด้านสุขภาพอนามัย โดยเฉพาะปัญหาความยากจนที่เป็นปัญหาโครงสร้างที่สำคัญ (โฆษิต ปันเป็สมรรค์, 2524 : 220) รัฐบาลได้พยายามหาแนวทางและวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวให้ชัดเจน จึงได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาชนบทด้วยการขจัดความยากจน เพื่อสนับสนุนการกระจายรายได้และผลการพัฒนาไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ยังด้อยโอกาสให้ทั่วถึง โดยมุ่งยกระดับความสามารถของคนในชนบท และขยายโอกาสทางการผลิต การจ้างงาน ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2534 : 4-49)

การพัฒนาชนบทเป็นกระบวนการของการประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชนให้ดีขึ้น เพิ่มพูนรายได้ให้มากขึ้น และเสริมสร้างประชาชนชาวชนบท

ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ฉะนั้นแนวทางการพัฒนาชนบทแนวใหม่จึงมุ่งสู่กลุ่มบุคคล เป้าหมายคือคนยากจนเป็นอันดับแรก โดยรัฐจะช่วยเหลือให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้อยู่ใน ระดับที่พอมีพอกิน และกระตุ้นให้เข้าใจปัญหาของตนเอง และคิดค้นหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่สัมพันธ์ต่อปัญหาความต้องการ และความสามารถ ของตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งการดำเนินนโยบายนี้จำเป็นต้องมีการเสริมสร้างองค์กร ปกครองท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามนโยบายดังกล่าวได้ องค์กรปกครองท้องถิ่นระดับต่ำสุดที่จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชนบทก็คือสภาตำบล (ค้วน ชาวหนู, 2526 : 56)

บทบาทของสภาตำบลได้เริ่มเป็นที่รู้จักกว้างขวาง และได้แสดงบทบาทที่เด่นชัดขึ้นนับตั้งแต่โครงการพัฒนาท้องถิ่นและช่วยเหลือประชาชนในชนบทให้มีความก้าวหน้า ในยุคแล้ว (โครงการเงินผัน) สมัชชพลตรี ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็น นายกรัฐมนตรี โดยมอบหมายให้สภาตำบลเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้นำในการพัฒนา (แก้วตา คณะวรรณ และคณะ, 2525 : 17) ความสำคัญของบทบาทสภาตำบลจึง เห็นว่ามีมากและเป็นกลไกหลักในการพัฒนามาก องค์กรสภาตำบลจึงต้องมีบทบาท ทั้งในด้านการวางแผนพัฒนาตำบล (จัดทำแผนตำบล) บทบาทในการกำหนดความ ต้องการของประชาชน (การจัดทำโครงการ) บทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วมใน การพัฒนา อันได้แก่ ร่วมคิด ร่วมทำโครงการ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบใน กิจกรรมนั้น ๆ ตลอดจนบทบาทอื่น ๆ อีกมากมายหลายด้าน ตามที่จะได้รับมอบหมาย จากประชาชนและส่วนราชการ จึงพิจารณาได้ว่า บทบาทของสภาตำบลมีอิทธิพลต่อ การพัฒนาชนบทในปัจจุบันอย่างกว้างขวาง (โกวิทย์ นางงาม, 2537 : 59)

ดังนั้นเพื่อเป็นการกระตุ้นให้สภาตำบลรู้จักคิด รู้จักวางแผนเพื่อแก้ปัญหา ของท้องถิ่นตนเอง รัฐบาลจึงได้มีนโยบายในการกระจายอำนาจการปกครองไปสู่ ชนบท โดยยกฐานะสภาตำบลให้เป็นนิติบุคคล ซึ่งมีความแตกต่างจากเดิมไปให้ สภาตำบลมีสิทธิหน้าที่และความสามารถเหมือนบุคคลธรรมดา คือสามารถปฏิบัติงานและ ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ด้วยตนเองได้ ภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนดให้ โดยมี ประธานกรรมการสภาตำบลเป็นผู้ดำเนินการแทน (วินัย สิทธิมณฑล, 2538 : 9)

การที่สภาตำบลจะสามารถดำเนินการพัฒนาชนบทให้บรรลุเป้าหมายได้ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาชนบท ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ แต่ปัจจัยเหล่านี้ "คน" นี้มีความสำคัญมาก บุคคลที่ปฏิบัติงานในสภาตำบล ประกอบด้วย ประธานกรรมการสภาตำบล กรรมการสภาตำบล เลขาธิการสภาตำบล และที่ปรึกษาสภาตำบล ตลอดจนข้าราชการและประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกคน ประธานกรรมการสภาตำบลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาชนบทของสภาตำบลเป็นอย่างมาก ดังนั้นการดำเนินงานของสภาตำบลจะประสบผลสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวขึ้นอยู่กับความสามารถของประธานกรรมการสภาตำบล จากรายงานการติดตามผลโครงการพัฒนาประสิทธิภาพการวางแผนตำบลและอำเภอของ แก้วตา คณะวารรณ และคณะ (2525 : 26-31) ที่มีความเห็นว่าการที่สภาตำบลมีความสามารถต่างกัน ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสภาตำบลคือ ความเป็นผู้นำของประธานกรรมการสภาตำบล และความรู้ประสบการณ์ของประธานกรรมการสภาตำบล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงศักดิ์ เข็ยฮ้าง และคณะ (2533 : 65) ที่ระบุว่า กำนันหรือประธานกรรมการสภาตำบลในฐานะผู้บริหารองค์กร คือเป็นผู้นำสภาตำบล มีบทบาทโดยตรง และสำคัญมากในการบริหารโครงการพัฒนา ดังนั้นประธานกรรมการสภาตำบลหรือกำนัน จึงเป็นตัวจักรที่สำคัญในการพัฒนาชนบท เพราะเป็นผู้นำที่จะให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุเป้าหมาย โดยมีกรรมการสภาตำบล เลขาธิการสภาตำบล และที่ปรึกษาสภาตำบล บุคคลดังกล่าวจะช่วยปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการพัฒนาชนบทให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงานของประธานกรรมการสภาตำบลต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ประชาชนทั่วไป องค์กรเอกชนต่าง ๆ เพราะฉะนั้นย่อมมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างประธานกรรมการสภาตำบล กับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกรรมการสภาตำบล เลขาธิการสภาตำบล และที่ปรึกษาสภาตำบล ซึ่งเป็นผู้ร่วมงานที่ใกล้ชิด ในปัจจุบันนี้ประธานกรรมการสภาตำบลหลายแห่งประสบปัญหาและเกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาชนบท การปฏิบัติงานไม่ดำเนินไปอย่างราบรื่น ขาดความร่วมมือร่วมใจจากผู้ร่วมงาน

เกิดความแตกสามัคคีอันเนื่องมาจากการขัดผลประโยชน์ สาเหตุของการขัดแย้งนั้น
 คงมีหลายประการ แต่สาเหตุหนึ่งเนื่องจากประธานกรรมการสภาตำบลในฐานะผู้นำ
 ท้องถิ่น ขาดคุณลักษณะบางอย่างที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท เช่น ความรู้ ความสามารถ
 ความเป็นผู้นำ หลักมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งเป็นสภาพปัญหาที่สอดคล้องกับผลสรุปจาก
 การศึกษาบทบาทขององค์กรในท้องถิ่นของ วิรัช วิรัชนิการารณ (2535 : 131)
 กล่าวว่า การศึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลอยู่ในระดับต่ำ คือประถมศึกษาทำให้
 ไม่สามารถเข้าใจบทบาทของตนที่มีลักษณะซ้ำซ้อนอยู่แล้วได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกัน
 ที่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ หรือประชุมร่วมกันในคณะกรรมการสภาตำบลจะมี
 การศึกษาสูง บางส่วนมีการศึกษาถึงระดับปริญญาตรี ดังนั้นเมื่อมีการประชุมร่วม
 โดยมีกำนันหรือประธานกรรมการสภาตำบล ซึ่งเป็นประธานในการประชุม ทำให้
 เจ้าหน้าที่หรือข้าราชการเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีต่อประธานกรรมการสภาตำบล จากผล
 การศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเทพ สุทธเกษี (2510 :
 87-108) ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาหมู่บ้านเกี่ยวกับลักษณะผู้นำท้องถิ่น
 ในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการปฏิบัติงาน ขาดความ
 รับผิดชอบ และการขาดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา ทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่าง
 ผู้นำด้วยกัน และส่งผลให้หมู่บ้านไม่พัฒนาเท่าที่ควร ซึ่งประธานกรรมการสภาตำบล
 หรือกำนัน ซึ่งเป็นผู้นำท้องถิ่นก็ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน

ส่วนปัญหาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับประธานกรรมการสภาตำบล อีกประการหนึ่ง
 ซึ่งจรรยาพร สุวรรณพันธ์ (2536 : 54) ได้สรุปไว้ว่า เนื่องจากการเป็น
 กรรมการสภาตำบลมิใช่เป็นอาชีพหลักที่พอจะเลี้ยงตัวได้ ดังนั้นกรรมการสภาตำบล
 ทุกคนจึงต้องมีอาชีพอื่นของตนเอง จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาทุ่มเทให้กับงานสภาตำบล
 ได้เต็มที่ และไม่มีแรงจูงใจพอที่จะพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถให้มากขึ้นได้
 ประธานกรรมการสภาตำบลในฐานะกรรมการคนหนึ่งก็พบกับปัญหาดังกล่าวเช่นกัน

อนึ่ง ประธานกรรมการสภาตำบล ซึ่งเป็นกรรมการได้มาโดยตำแหน่ง คือ
 กำนันในท้องที่ มีการดำรงตำแหน่งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เป็น
 ตำแหน่งที่ไม่มีวาระ นอกจากลาออกหรือครบเกษียณอายุ (สายทิพย์ สุคติพันธ์,
 2525 : 143) ถึงแม้ว่าในปัจจุบันกำนันส่วนหนึ่งจะมาจากการเลือกตั้ง อยู่ใน

ตำแหน่งจนครบวาระแล้วทำการเลือกตั้งใหม่ แต่กำนันส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในตำแหน่งจนเกษียณอายุ กำนันในฐานะประธานกรรมการสภาตำบล จึงมีบทบาทและผลได้ผลเสีย เป็นศูนย์กลางของทุกสิ่งทุกอย่างในตำบล สร้างอิทธิพลจนบางครั้งเป็นที่เกรงกลัวแก่ลูกบ้าน และผู้ที่อาจกระทำการใด ๆ ที่ขัดผลประโยชน์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2533 : 98-99)

จะเห็นได้ว่า จากสภาพปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับประธานกรรมการสภาตำบลตามที่กล่าวมาแล้ว รวมทั้งด้านความรู้ความสามารถ คุณธรรมและลักษณะด้านอื่นที่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งเป็นสภาพที่น่าจะแก้ไขปรับปรุงได้ แนวทางแก้ไขปรับปรุงประการหนึ่งคือ การศึกษาหาคุณลักษณะที่ดี อันเป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมกับการเป็นประธานกรรมการสภาตำบล ที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบทและสำหรับในการปฏิบัติงานนั้น จำเป็นต้องทำงานร่วมกับบุคคลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาชนบท ได้แก่ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน โดยบุคคลดังกล่าวนี้เกี่ยวข้องกับการทำงานของประธานกรรมการสภาตำบลหรือกำนันดังนี้

ปลัดอำเภอในฐานะผู้มีหน้าที่ช่วยเหลือในการปฏิบัติงานตามที่นายอำเภอมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำตำบลที่รับผิดชอบ โดยร่วมจัดทำแผนพัฒนาตำบลและโครงการพัฒนาตำบล ในฐานะที่ปรึกษาสภาตำบลและในฐานะได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล (คปต.) มีหน้าที่ในการแนะนำให้คำปรึกษาและช่วยเหลืองานตำบล เป็นตัวเชื่อมและประสานประโยชน์ระหว่างส่วนราชการต่าง ๆ ในตำบล เพื่อให้การปฏิบัติงานในการพัฒนาชนบทเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหน้าที่ดังกล่าวปลัดอำเภอจำเป็นต้องร่วมทำงานกับกำนันหรือประธานกรรมการสภาตำบลอย่างใกล้ชิด (จิรศักดิ์ เกษณีสบุตร, 2535 : 25)

พัฒนากร ปฏิบัติการพัฒนาชนบทร่วมกับกำนันหรือประธานกรรมการสภาตำบลดังนี้คือ มีหน้าที่เป็นที่ปรึกษาสภาตำบล (กรณีได้รับคัดเลือกจากนายอำเภอและแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัด) มีหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสนับสนุนการปฏิบัติการพัฒนาชนบทระดับตำบล มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาตำบล นอกจากนี้ประธานกรรมการสภาตำบลและพัฒนากร ยังร่วมทำหน้าที่บริหารงานทั่วไปในตำบล

ช่วยเหลือสภาตำบลในการตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการและดำเนินการอื่น ๆ
ตามที่ทางราชการและสภาตำบลมอบหมาย (กิ่งแก้ว อินทว่าง, 2531 : 3-5)

ผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะกรรมการโดยตำแหน่ง เช่นเดียวกับประธานกรรมการ
สภาตำบล เป็นผู้นำท้องถิ่นมีอำนาจตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ เป็นผู้
ในหมู่บ้านที่ให้ความร่วมมือกับกำนันในการพัฒนาชนบทภายในตำบล เป็นบุคคลที่
ประชาชนยอมรับ เนื่องจากได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง เป็นหลักสำคัญของ
ของสภาตำบล เป็นผู้ประสานงานกับข้าราชการร่วมกันวางแผนพัฒนาหมู่บ้านกับประธาน
กรรมการสภาตำบล โดยชักจูงให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทให้ตรง
กับความต้องการ (ปรีญา อุดมทพันธ์, 2529 : 84-87)

ปัจจุบันจังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นจังหวัดที่มีการตื่นตัวทางด้านเศรษฐกิจเป็น
อย่างมาก ทั้งนี้เนื่องจากเป็นจังหวัดศูนย์กลางภาคใต้ตอนบน เปรียบเสมือนประตูเปิด
ไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ตอนล่าง ดังนั้นความเจริญด้านเศรษฐกิจ การคมนาคม
เทคโนโลยีต่าง ๆ จึงปรากฏขึ้นอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนด้านอุตสาหกรรม มีการ
ขยายตัวเมืองอยู่ตลอดเวลา และมีแนวโน้มว่าจะเป็นศูนย์กลางทางการค้าและธุรกิจ
ของภาคใต้ในอนาคต แต่จากผลการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดผ่านมานอนคิดปรากฏว่า
การขยายตัวทางเศรษฐกิจอยู่ในอัตราค่อนข้างต่ำ ทำให้รายได้ของประชากรเพิ่มขึ้นช้า
ฐานะทางเศรษฐกิจของประชากรในจังหวัดจึงต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของประเทศ จังหวัด
สุราษฎร์ธานีจึงกำหนดกลวิธีหนึ่งในการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโต เพื่อ
เพิ่มรายได้ประชาชาติและยกมาตรฐานการครองชีพของประชากรให้สูงขึ้นอยู่ในระดับที่
อยู่ดีกินดี นั่นก็คือการเสริมสร้างองค์กรปกครองท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งขึ้น ตาม
เป้าหมายหลักในการกระจายอำนาจการบริหารการพัฒนาชนบทสู่ภูมิภาคของรัฐบาล
เพื่อพัฒนาประชากรให้เข้าใจปัญหา สามารถพึ่งตนเองได้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจในท้องถิ่นให้กระจายสู่พื้นที่ครอบคลุมทั่วจังหวัดในอนาคต
(สำนักงานจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2534 : 27-31) ซึ่งในการพัฒนาองค์กร
ปกครองท้องถิ่นดังกล่าว จำเป็นต้องพัฒนาผู้นำองค์กร เพราะเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุด
ในการพัฒนาชนบทตามที่กล่าวมาแล้ว

จากปัญหาและความเป็นมาของปัญหา ประกอบกับเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงมี

ความสนใจที่จะทำการศึกษา และทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของประธานกรรมการ สภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน เพราะเล็งเห็นว่าผลการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ ในการกำหนดคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลหรือกำนัน ซึ่งจะ เป็นแนวทาง ในการเลือกตั้งกรรมการสภาตำบลให้มีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการพัฒนาชนบทให้มี ประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต และเป็นแนวทางให้ประธานกรรมการสภาตำบลหรือ กำนันที่ยังดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบัน พัฒนาบทบาทของตนเองให้มีคุณลักษณะตรงกับ ความต้องการของปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน รวมถึงผู้เกี่ยวข้อง และ ประชาชนทั่วไป สามารถปฏิบัติงานในการพัฒนาชนบทร่วมกันได้จนบรรลุเป้าหมายที่ ต้องการ

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนา ชนบทในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการและผู้ใหญ่บ้าน ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์การวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการ ผู้ใหญ่บ้านเกี่ยวกับ คุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้านที่มี ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี มากกว่า 10 ปี เกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

สมมติฐาน

1. ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เื้อื่อต่อการพัฒนาชนบท แตกต่างกัน
2. ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้านที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล น้อยกว่า 5 ปี 5-10 ปี และมากกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เื้อื่อต่อการพัฒนาชนบท แตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

1. ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เื้อื่อต่อการพัฒนาชนบท
2. เพื่อนำผลไปใช้ในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบทบาทในการปฏิบัติงานของประธานกรรมการสภาตำบลให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สามารถปฏิบัติการพัฒนาชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน และผู้มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล ที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี ปฏิบัติงาน 5-10 ปี ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี เพื่อนำผลไปใช้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกันให้เกิดประโยชน์แก่ท้องถิ่นมากที่สุด
4. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทให้เหมาะสมกับสภาตำบลในฐานะเป็นนิติบุคคล

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,177 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ปลัดอำเภอ พัฒนาการ และผู้ใหญ่บ้าน ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 300 คน จาก

9 อำเภอ โดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

3. ตัวแปร (Variables) ที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) เป็นสภาพภาพของ ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

3.1.1 ตำแหน่ง

Δ ปลัดอำเภอ

Δ พัฒนาการ

Δ ผู้ใหญ่บ้าน

3.1.2 ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล

Δ ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี

Δ ปฏิบัติงาน 5-10 ปี

Δ ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ในการวิจัยครั้งนี้ เป็น คุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท ซึ่งจำแนก ออกเป็น 7 ด้านดังนี้

3.2.1 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ

3.2.2 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ

3.2.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ

3.2.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์

3.2.5 คุณลักษณะด้านความมีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนา

3.2.6 คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน

3.2.7 คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของประธานกรรมการสภาตำบลที่เอื้อต่อการพัฒนาชนบท หมายถึง ลักษณะทางด้านความประพฤติ ท่าทางที่พึงมีประจำตัวหรือที่พึงแสดงออกให้ปรากฏ

แก่สาขา หรือเป็นพฤติกรรมที่สามารถรับรู้ของคนอื่นหรือชุมชนที่ตนรับผิดชอบ
มีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบททำให้ประเทศชาติเจริญขึ้นตามนโยบายของรัฐ จำแนก
ออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้

1.1 คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น
ความสามารถนำผู้อื่นให้ปฏิบัติตามในทางที่ถูกต้อง ได้แก่ ความฉลาดรอบคอบ ความ
สามารถในการชักจูงผู้อื่นให้คล้อยตาม ความกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ
มีความเชื่อมั่น และความรอบรู้

1.2 คุณลักษณะด้านความรู้ความสามารถ หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ
เกี่ยวกับวิธีการ เป้าหมายการพัฒนาชุมชน ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้
เข้าใจบทบาทและหน้าที่ที่ปฏิบัติอยู่ สามารถวิเคราะห์ปัญหาชุมชนได้

1.3 คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ หมายถึง ลักษณะที่เป็นคุณงาม
ความดีที่ประพฤติปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต
เสียสละ เมตตากรุณาปราณี สุภาพ และรู้จักให้อภัย

1.4 คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พฤติกรรมที่สามารถสร้างความ
สัมพันธ์อันดีกันระหว่างบุคคล ได้แก่ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การ
ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น การใช้ถ้อยคำในการทักทายนปราศรัย การปฏิบัติต่อผู้อื่น
ที่เหมาะสม เคารพสิทธิผู้อื่น และการยกย่องชมเชยผู้อื่นอย่างจริงจัง

1.5 คุณลักษณะด้านความมีจิตใจมุ่งมั่นในการพัฒนา หมายถึง ลักษณะที่
แสดงออกถึงความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาชนบทให้ดีขึ้น มีความอดทนกล้าเผชิญกับปัญหา
กล้าเสี่ยงต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวที่จะเกิดขึ้นทำงานอย่างมีเป้าหมาย มุ่งมั่น
และมีควมจริงจังในการแก้ปัญหา

1.6 คุณลักษณะด้านการปฏิบัติงาน หมายถึง ลักษณะที่บ่งถึงความสามารถใน
การปฏิบัติงาน ได้แก่ ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน การรู้จักค้นคว้าวิจัยปฏิบัติงาน
ใหม่ ๆ ด้วยการนำเอาแนวคิดหรือความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มาปฏิบัติให้พัฒนาขึ้น
นำหลักการ ความรู้ มาประยุกต์ในการทำงานให้มีประสิทธิภาพโดยวางแผนมอบหมาย
งาน ประสานงาน อาศัยความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ ทำให้งานพัฒนาชนบทได้
ผลตามเป้าหมาย

- 1.7 คุณลักษณะด้านส่วนตัวและครอบครัว หมายถึง สภาพส่วนตัวและครอบครัว ที่ทำให้เกิดความคล่องตัว หรือความพร้อมต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ สุขภาพกาย สุขภาพจิตที่ดี ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว
2. ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกที่ประกอบด้วยเหตุผลหรือน้ำหนักคะแนนที่บุคคล แสดงออกจากการพิจารณาตอบแบบสอบถาม แบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบ 5 ระดับ ในที่นี้ หมายถึงความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของประธาน กรรมการสภาตำบลที่เฝ้าต่อการพัฒนาชนบท ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
3. ประธานกรรมการสภาตำบล หมายถึง กำนันที่ทำหน้าที่ประธานกรรมการ สภาตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
4. พัฒนาการ หมายถึง ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ซึ่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2505 เป็นพัฒนาการประจำตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
5. ปลัดอำเภอ หมายถึง ข้าราชการกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติหน้าที่เป็นปลัดอำเภอประจำตำบลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี
6. ผู้ใหญ่บ้าน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้านที่เป็นกรรมการสภาตำบล ในจังหวัด สุราษฎร์ธานี
7. ประสบการณ์การปฏิบัติงานในสภาตำบล หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ในสภาตำบลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งในที่นี้หมายถึงปลัดอำเภอ พัฒนาการ และ ผู้ใหญ่บ้าน โดยได้แบ่งประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสภาตำบลเป็น 3 ระดับคือ
- 7.1 ปฏิบัติงานน้อยกว่า 5 ปี
  - 7.2 ปฏิบัติงาน 5-10 ปี
  - 7.3 ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี